

BREVET

AV
RAGNAR MAGNUSSON

Den gamle mannen synade förvånat brevet. Från Amerikal "Detroit 20/8 1922" stod det i stämpeln. Inte viste han om anhöriga där! Försiktigt öppnade han det och började läsa.

Ett kärleksbrev!

Han satt alldeles stilla när han läste det. Det kunde inte vara till honom innehållet var riktat. Fast han önskade att det varit det. Att han varit femtio år yngre och fått ett sådant brev

Han tog upp kuvertet. Namnet stämde: Olle Erlandssso, men adressen? Sättra Östan-Björke, stod det och Sättra, låg en hel mil härifrån Byggåsen.

Och visst fanns det en familj Erlandsson i Sättra och hette inte en av pojkarna Olle? Så var det! Det var han som skulle ha brevet. Och bråttom var det så pass förstod han. Han hade varit ung själv en gång!

Han kände sig upplivad när han pumpade sin skrangliga cykel och satte klips i byxbenen.

Åttio år var han men nog skulle han klara milen till Sättra, Kärlekens budbärare! Han flinade i det yviga skägget när han trampade i väg

I Sättra togs han emot lite förvånat. Att han orkat cykla så långt. Flickorna kokade kaffe

och trugade honom att doppa. Kanske han tänkte städsla någon av dem till piga. Gubben tog god tid på sig, doppade och berömde brödet och drack på-tår på fatet. Bläste och sörplade och förhörde sig om sönerna som emigrerat till Kanada.

— Jodå, de hade arbete fast det var svåra tider där också.

— Å du Olle föredrar hembygden?

— Jo, ja gör så. Svaret kom korthugget.

Gubben harskade sig: Det är dej jag har ärende till.

— Jaha gäller det timmerhuggning har jag redan tagit på

mej ett skifte östöver.

— Nä, nått helt annat.

Det här brevet är te dej. Du få. ursäkta att jag har läste't Ve rå-råker ha samma namn å ja fecke't på posten därhemma.

En svag rodnad avtecknade sig i Olles seniga ansikte allteftersom han läste och en solig lyster tändes i hans ögon.

— Vem ä dä ifrå? Int ä dä väl Selma som ha skreve? Dä ä ett år sen hon reste. Det fanns ett anklagande tonfall i mor Huldast röst.

— Jo, dä är allt Selma! Olles svar bar en glädjeklang.

— Läs högt så ve får hör va ho skriver.

— Nä, de ä te mej. Dä ä inget som rör er annre!

Far hans knäppte uppspelt med fingrarna:

— Läs nu Olle, ve tål nog höra vad Selma skriver. Ho ä e bra jänte. Inget å skäms för att ho skriver te dej.

— Nä de passer int. Dä ä tocke som ä öss emella.

— Snälla Olle, läs nu, dä ä väl intnô å vara blyg för! De bägge systrarna trugade förväntansfullt,

— Ja instämde Byggåsgubben, int behöver du skämmas för ett tocket brev, dä säger ja!

— Läs nu pojk, å jål dej inte tocken! Mor Huldast röst tolererade inga motsägelser. Olle slingrade sig men började slutligen läsa med generad röst:

"Kära Olle! Får jag kalla dej så, Kära? För jag skrev ju slutbrev! Innan jag åkte. Om du visste vad jag ångrat det brevet! Vad många nätter jag gråtit mej till sömns. Dömen icke....! Men

jag dömde! För jag blev så be-sviken. Sista kvällen därhemma. Att jag inte fick ta avsked av dej ensam. Att du kom med Nergårdspojkarna i släptåg. Jag fick för mej att du ville driva med mej. Eller visa upp mej som man visar upp ett ovanligt djur.

Sista kvällen!

Som jag velat säga alla de vackra orden som jag inte torde sagt förut. De ömma löftesrika orden. Som jag skulle viskat till dej. Inte kunde jag säga nåt sånt med de halvfulla Nergårdingarna flepande omkring oss. Efter förstod jag att du inte kunde lastas för att de hängde sig på. Men då hade du redan fått mitt slutbrev. Där jag tog tillbaka alla löften. Där jag i vrede krossade allt vackert vi upplevt tillsammans. Där jag stolt avsa-de mej din kärlek.

Nu är jag inte stolt längre Olle. Aldrig har jag varit så ensam som här bland alla människorna i denna bullrande miljonstad. Aldrig har jag längtat som nu. Jag har ingen rätt till dej Olle, ja vet det. Kanske du träffat en annan jänta och bildat familj. Bränn då detta brev och glöm mej. Men jag kommer aldrig att glömma dej Olle. Aldrig skall någon annan man komma mig nära! Du finns alltid i mina tankar. I det dammiga väveriet bland dunkande vävstolar och skrikiga bossar finns du vid min sida. På det torftiga rummet, som delar med en jänta från Nordmark, tar jag fram foto-

grafiet. Jo, jag sparade det och ser på dej och drömmer. På natten lyssnar jag till stadens alla ljud och minns de få lördagskvällarna vi var tillsammans. Sen gråter jag.

Hälsa mina föräldrar om du ser dem. Arbetet här i väveriet är hårt och påfrestande. Flera har fastnat i de maskindrivna vävstolarna och blivit lemlästade. Alla bossar driver på och de jäntor som inte håller arbetstakten blir hemsskickade. Arbetsgivarna är omänskliga. Det är dåliga tider här och man får vara tacksam för det arbete man har. Jag har lärt mig språket någolunda fast i allt bullret har man inte så stor nytta av det. Jag lever sparsamt och har lyckats lägga undan hundrasextio dollar av min lön. Man kan aldrig veta hur länge arbetet varar.

”Så är brevet skrivet. Min Kärlek besegrade stoltheten. Får jag intet svar fogar jag mig i det ödet. Hälsa dina föräldrar. Din Selma.”

Det var tyst en lång stund. Mor strök en tår ur ögonvrån. Far tummade generat på pip-skaftet.

— Jaha, sa han slutligen, nu vet vi varför du gått omkring som en begravningsentreprenör. Nånting så stollit som att dra Nergårdingarna mä dej när du skulle ta adjö!

— E tocka jänta, e tocka jänta, skrockade mor och fyllde på tretår.

— Vore jag i din ålder skreve

jag svar mä en gång, försäkrade Byggåsingen. Va då hundrasexti daler ho had på banken?

— Ve kan hjälp dej å skrive, erbjöd sig sig flickorna och rodnade.

— Då som ska skrives skriver jag själv! Olle såg bestämd ut. Ja skriver te bröra mina å hörer etter arbet på samma gång. Ja har unnanlagt te resa!

Föräldrarna såg på varandra. Ännu en son skulle lämna dem.

Så växlades brev. Selmas var fyllda av kärlek och ömhet. Hon kom så nära honom trots avståndet. Bröderna ordnade arbete och en vacker dag befann sig Olle i en skogshuggarcamp långt inne i Kanadas ödemarker. Men han var närmare Selma. Och snart! Men myndigheterna spelade honom ett spratt. Det fanns en bestämmelse som sa att han måste vistas i Kanada ett år innan han fick inresetillstånd till Staterna. Han fick foga sig. På det året lärde han sig engelska och att formulera kärleksbrev.

— Äntligen satt han på tåget som närmade sig Detroit.

— Kom ihåg att ta ut snuset, hade bröderna förmanat honom och det gjorde han. Och där kom hon emot honom på perrongen, i hans ögon vackrare än någon annan kvinna. Och slog hon inte armarna om honom och kysste honom rakt på munnen till många resenärers glädje. Olle kände sig halvt generad.

— Jag har väntat länge nog på det här, skrattade Selma frimodigt.

— Ja, nu köper vi oss förlovningsringar, svarade Olle och kysste henne igen.

— Jo, kyssarna smakade nog lite snus, påminde sig Selma långt senare, men det var något jag ändå måste vänja mig vid.

På varsitt håll slet de och sparade pengar men ingen av dem trivdes. Varje gång de träffades talade de med långtansfulla röster om hembygden i de värmländska skogarna. Tiderna blev sämre och en kväll stod Olle överraskande utanför Selmas port. Arbetslös! Han såg ömt på henne.

— Nu gifter vi oss och åker hem och köper torpet av föräldrarna mina. Så pass mrd money har vi allt. Du hör själv, jag blandar in engelska i språket, då är det tid för hemfärd. Och Selma kröp lycksalig in i hans långa skogshuggararmar.

— Jo då, vi gifte oss och båt-färden hem blev vår bröllopsresa och då kom nog äldsta jäntan till, skrattade Selma lite generat när hon på ålderns dar vankade i minnenas korridorer.

Skogstorpet blev deras paradis. Ur timmerskogen tog Olle deras bärgning. Han var en hejare med yxa och såg och hade ingen svårighet att få arbete. Torpet gav dem sovel och mjölk. Sommarkvällarna drog de omkring på bärplockning, fiskade och badade ogenerat nakna i svala skogssjöar. Seniga och brunbrända som indianer. Två naturmänniskor som älskade varandra och trivdes med ensameten. Trots att

de var sparsamma var de ändå generösa och gästfria och fick många vänner. Åren i Staterna hade gjort dem utåtriktade och ödmjuka och de stod över skvaller och småaktigheter. De levde i harmoni med omgivningen och sig själva.

— Aldrig har ett ont ord yttrats mellan oss, intygade Olle en gång.

— Livet är för värdefullt för slösas på ovänskap. Kändes det grått och tröstlöst tog de fram brevet. Brevet som fört dem samman. De läste det och log mot varandra och plötsligt var bekymren undanröjda.

Så gick åren, barnen fyra flickor, växte upp och lämnade hemmet. De var åter ensamma. Men ingenting var förändrat, de hade fortfarande varandra.

Och så sitter hon där, Selma, på sin nittioårsdag med kaffekoppen i knät och minns. Med lågmäld röst och med det fårade ansiktet fyllt av värme och ögonen som lyser av levnadsvisdom berättar hon så levande om allt det goda hon upplevt med Olle. Hon stryker varsamt hans hand där han vilar på sängen och hans blick blir med en gång så vakent och klar.

— Brevet, säger han. Brevet det vill jag ha med mej! Och hon nickar och ler ömt mot honom.